

6^η ενότητα

Η ευθύνη για την παιδεία των νέων

Απόδοση κειμένου

ΣΩ.: Εσύ, λοιπόν, Μέλητε είσαι που ισχυρίζεσαι ότι εγώ ασχολούμενος με τέτοια καταστρέφω τους νέους; Και όμως γνωρίζουμε αναμφίβολα ποιες είναι των νέων οι καταστροφές. Πες, λοιπόν, αν γνωρίζεις ότι κάποιος έχει γίνει εξαιτίας μου είτε από ευσεβής ανόσιος είτε από συνετός, αλαζόνας.

ΜΕΛ.: Αλλά ναι, μα τον Δία, γνωρίζω εκείνους που εσύ έχεις πείσει να εμπιστεύονται εσένα περισσότερο παρά τους γονείς τους.

ΣΩ.: Το παραδέχομαι, για την παιδεία. Γιατί, γι' αυτό όλοι το γνωρίζουν πως νοιάζομαι. Όμως για την υγεία στους γιατρούς περισσότερο οι άνθρωποι υπακούουν παρά στους γονείς τους. Και στις συνελεύσεις του λαού βέβαια οι Αθηναίοι σε όσους τα πιο συνετά λένε δείχνουν εμπιστοσύνη περισσότερο παρά στους συγγενείς τους. Γιατί και σεις στρατηγούς δεν εκλέγετε αυτούς που ενδεχομένως θεωρείτε ότι σχετικά με τα πολεμικά ζητήματα είναι οι πιο συνετοί; Λοιπόν άξιο απορίας και αυτό δεν σου φαίνεται, εγώ, εξαιτίας αυτού, να αντιμετωπίζω από σένα κατηγορία που επισύρει την ποινή του θανάτου, επειδή στο μεγαλύτερο αγαθό του ανθρώπου, δηλαδή στην παιδεία, πάρα πολύ καλός από κάποιους θεωρούμαι;

Απαντήσεις στις ασκήσεις του σχολικού βιβλίου

Σχολ. Βιβλ. Σελ. 47-48

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με την καταλληλότερη από τις παρακάτω λέξεις, αφού τη μεταφέρετε στον σωστό τύπο: πιθανότητα, πειθαρχία, πειστικότητα, πειθήνιος, πιστότητα, πίστωση, εμπιστεύομαι.

α. Η πειθαρχία είναι αναγκαία για την αποτελεσματικότητα ενός στρατού.

β. Η πιστότητα της μετάφρασης θα πιστοποιηθεί από το Υπουργείο Εξωτερικών.

γ) Η πιθανότητα να κερδίσει στις εκλογές είναι πολύ μικρή.

δ) Ζήτησε πίστωση χρόνου, για να συγκεντρώσει τα χρήματα που απαιτούνταν.

ε) Υποστήριξε με πειστικότητα την άποψή του και τελικά κατέφερε να πείσει.

στ) Τον εμπιστεύομαι απόλυτα. Γνωρίζομαστε αρκετά χρόνια και ξέρω ότι είναι έντιμος.

ζ) Έχει γίνει πειθήνιο όργανό τους. Ακολουθεί τις αποφάσεις των συνεταίρων του χωρίς να εκφράζει προσωπική γνώμη και αντιρρήσεις.

2. Να κατατάξετε τις ομόρριζες του ρ. πείθω λέξεις στην κατάλληλη κατηγορία: πείσμα, πειστικός, πεισματικός, πίστις, πιστός, πίστωσης, πιστοτής, πιθανός, πιθανότης, πεποίθησις.

πίστωσης, πεποίθησις: ενέργεια, κατάσταση

πείσμα: αποτέλεσμα ενέργειας

πιθανότης: παράγωγο του πιθανός

πίστις, πιστότης: παράγωγο του πιστός

πειστικός, πεισματικός, πιστός, πιθανός: επίθετα

1. Να αναζητήσετε στον Λεξικό Πίνακα τα αντώνυμα των λέξεων:

διαλλακτικός ≠ πεισματάρης ανυπακοή ≠ υπακοή, υποταγή
ανακρίβεια ≠ πιστότητα αβεβαιότητα ≠ πεποίθηση
υποταγή ≠ απείθεια, ανυπακοή πειθήνιος ≠ απειθής

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ

Σχολ. Βιβλ. Σελ.48

Πρώτο συνθετικό λέξη άκλιτη

Πρώτο συνθετικό μιας σύνθετης λέξης μπορεί να είναι και μια λέξη άκλιτη δηλαδή επίρρημα, πρόθεση, αχώριστο μόριο.

Παραδείγματα στον πίνακα της σελ. 48 του σχολικού βιβλίου.

Απαντήσεις στις Ασκήσεις του σχολικού βιβλίου

1. Να δώσετε σύνθετες λέξεις της α.ε. (ουσιαστικά, επίθετα και ρήματα, όπου είναι δυνατόν) με τα συνθετικά που δίνονται:

συν + τέμνω = σύντομος

ανά + μορφώω -ω = αναμόρφωσις

α + δέω -ω = άδετος

αεί + κινέω -ω = αεικίνητος

δυσ + τύχη = δυστυχής

ευ + γένος = εϋγενής

επί + όρκος = επιορκέω, επίορκος, επιορκία

εκ + τρέπω = εκτρέπω, εκτροπή

παρά + τείνω = παράτασις

από + φεύγω = απόφευξις, αποφυγή

δια + γράφω = **διαγραφή, διάγραπτος** (= αυτός που έχει διαγραφεί από τον κατάλογο)

α + ορίζω = **αοριστία, αόριστος**

α + θυμός = **αθυμέω, άθυμία**

κατά + φαίνω = **καταφανής**

από + λαμβάνω = **άπολαμβάνω, απόληψις, αποληπτέον**

αντί + δίκη = **άντιδικία, αντίδικος**

2. Να χωρίσετε όλες τις σύνθετες λέξεις του Λεξιλογικού Πίνακα στα συνθετικά τους μέρη και να δηλώσετε στη συνέχεια τι μέρος του λόγου είναι το πρώτο συνθετικό τους.

πειθανάγκη = πείθω + ανάγκη → ρήμα

απειθώ = α + πείθω → (γλωσ. μόριο)

αναπείθω = ανά + πείθω → πρόθεση

παραπείθω = παρά + πείθω → πρόθεση

εύπειστος = ευ + πείθω → επίρρημα

πειθαρχώ = πείθω + -αρχος (άρχω) → ρήμα

πειθαρχία = πείθω + αρχή → ρήμα

πειθήνιος = πείθω + ηνία → ρήμα

πιστοποιώ = πιστός + ποιώ → επίθετο

πιθανολογώ = πιθανός + λέγω → επίθετο

εμπιστεύω = εν + πιστεύω → πρόθεση

μεταπείθω = μετά + πείθω → πρόθεση

καταπείθω = κατά + πείθω → πρόθεση

διαπιστεύω = διά + πιστεύω → πρόθεση

αξιόπιστος = άξιος + πιστός → επίθετο

εύπιστος = ευ + πιστός → επίρρημα

απείθεια = α + πείθω → (γλωσ. μόριο)

Συμπληρωματική άσκηση

- Να σχηματιστούν προτάσεις με τις λέξεις: εμπιστοσύνη, απείθαρχος, πεισματάρης, μεταπείθω.